

Kela|Fpa

Peruspäivärahan, työmarkkinatuen, asumistuen ja toimeentulotuen merkitys työssäkäyville köyhille

Tuija Korpela, tutkija, Kelan tutkimus

Tarkastelussa etuuksia saavien työssäkäynti

- Kelan maksamien työttömyysetuuksien, asumistuen ja perustoimeentulotuen saajien työssäkäynti
 - Ansiopäivärahan saajat eivät ole mukana tarkastelussa
- Kaikki työssäkäyvät köyhät eivät hae etuuksia
- Etuudet voivat nostaa työssäkäyvät ihmiset erilaisten köyhyysrajojen yläpuolelle

Tarkastelussa olevat etuudet

- Työttömän perusturva eli peruspäiväraha ja työmarkkinatuki
 - Peruspäiväraha vaatii työssäoloehdon täyttymisen
 - Työmarkkinatuki – niille, joilla ei ole työhistoriaa tai työttömyys on pitkittynyt
 - Henkilökohtaisia sosiaaliturvaetuuksia
- Yleinen asumistuki
 - Ruokakunta eli esim. perheet ja muut yhteisen vuokrasopimuksen tehneet
 - Koko ruokakunnan tulot huomioidaan tuen määrää laskettaessa
- Perustoimeentulotuki
 - Viimesijainen, muita etuuksia täydentävä ja joissain tapauksissa korvaava tuki
 - Kotitalous/perhe eli samassa kotitaloudessa asuvat aikuiset ja alaikäiset lapset
 - Kotitalouden tulot, varallisuus ja menot otetaan huomioon tuen määrää laskiessa

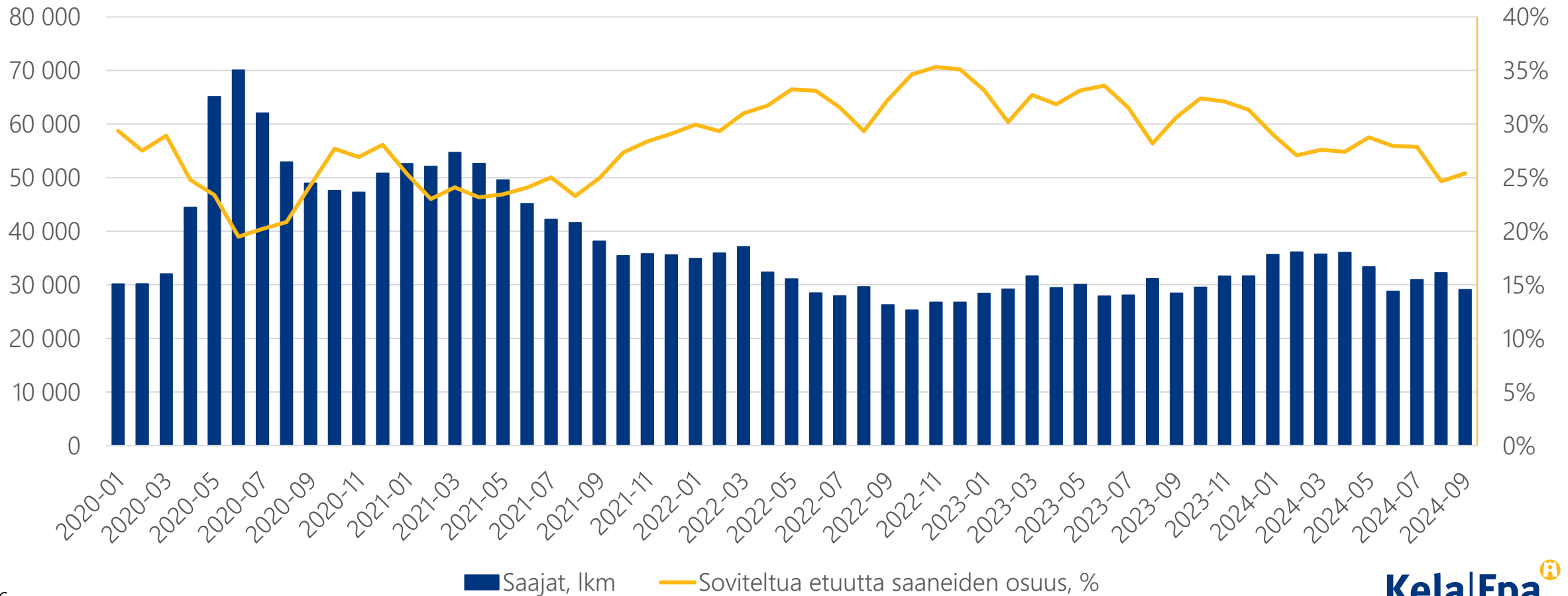
Työtulot eri etuuksissa

- Työttömyysturvassa 300 euron suojaosa (huhtikuuhun 2024 asti)
 - Sen alittavista tuloista ei tietoa, ylittävät sovitellaan
 - 1.6.2020–30.11.2021 suojaosa oli 500 euroa
 - Sovittelu kuukausikohtaisesti tosiasiallisten tulojen mukaan jälkikäteen
- Yleisessä asumistuessa 300 euron ansiotulovähennys (huhtikuuhun 2024 asti)
 - Tarkastetaan kerran vuodessa tai jos tuloissa tai menoissa merkittävä muutos
 - 3 kuukauden tulo tai arvio 12 kuukauden keskiarvotulosta
- Perustoimeentulotuessa 150 euron etuoikeutettu tulo
 - 150 euron ylittävä tulo vähentää maksettavaa perustoimeentulotukea 100 %
 - Haetaan kuluvalle tai seuraavalle kuukaudelle

Katsaus tuoreisiin tilastoihin

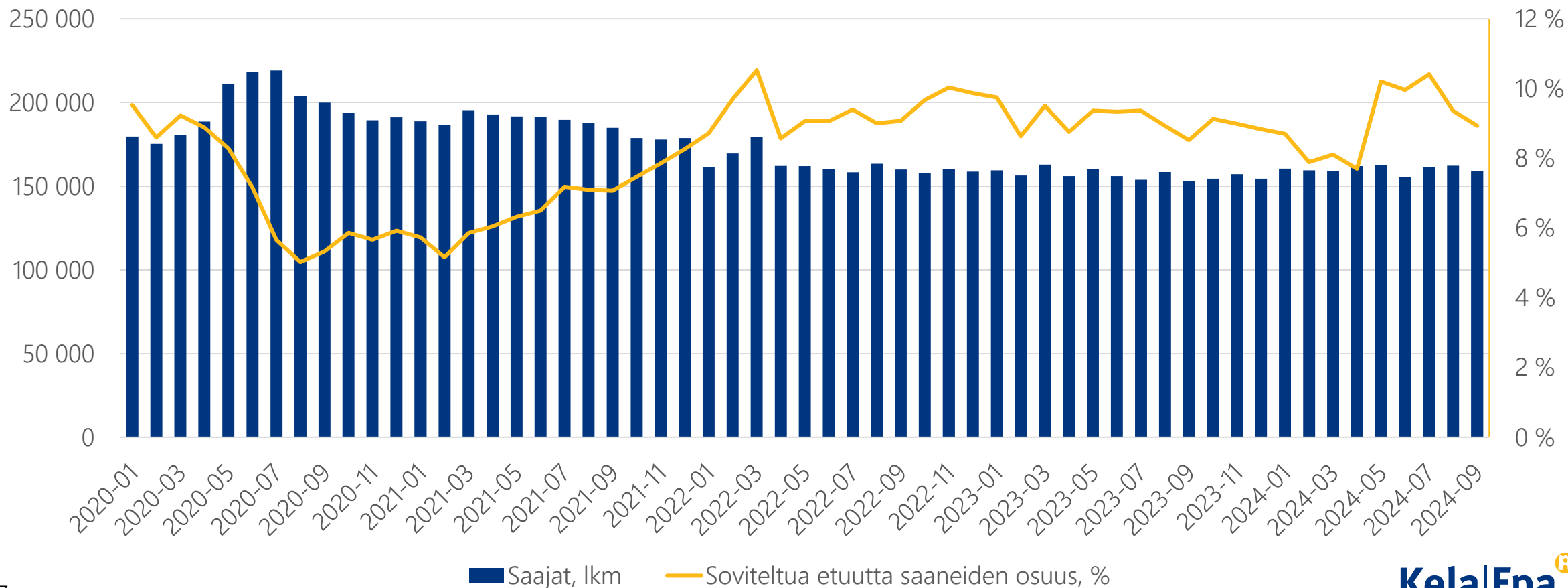
20–35 % peruspäivärahan saajista on saanut soviteltua etuutta

Peruspäiväraha

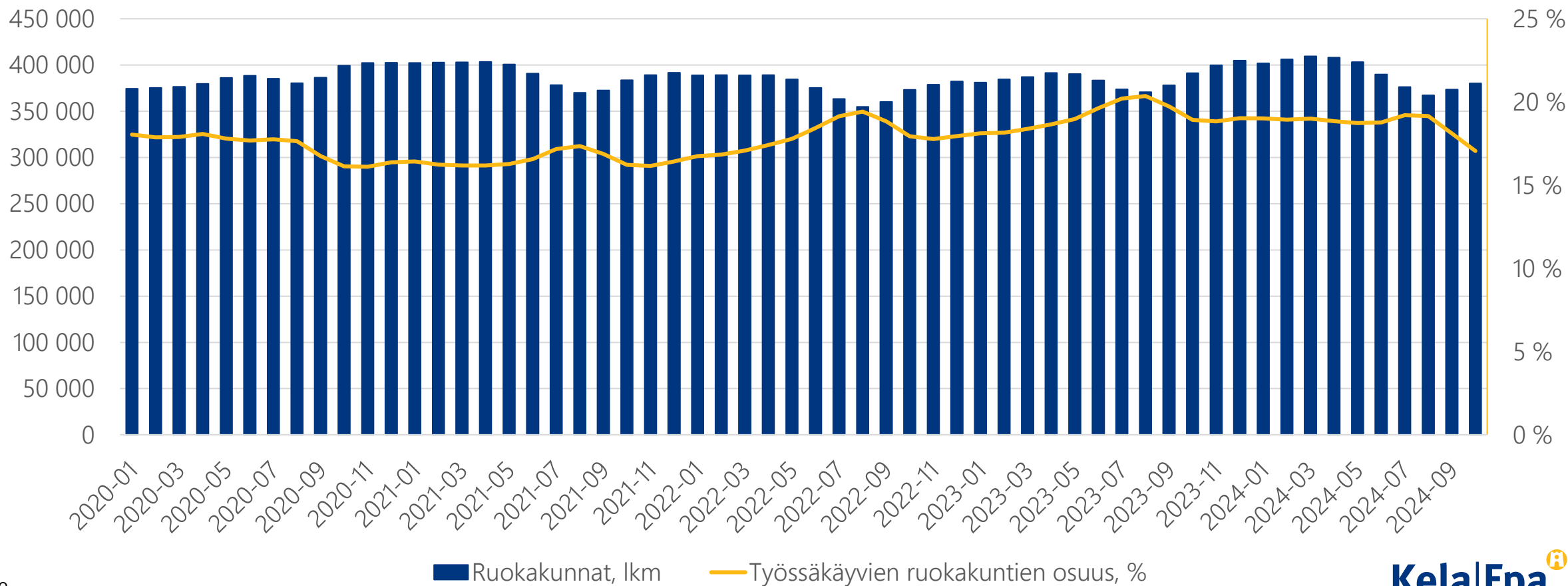
5–11 % työmarkkinatuen saajista on saanut soviteltua etuutta

Työmarkkinatuki

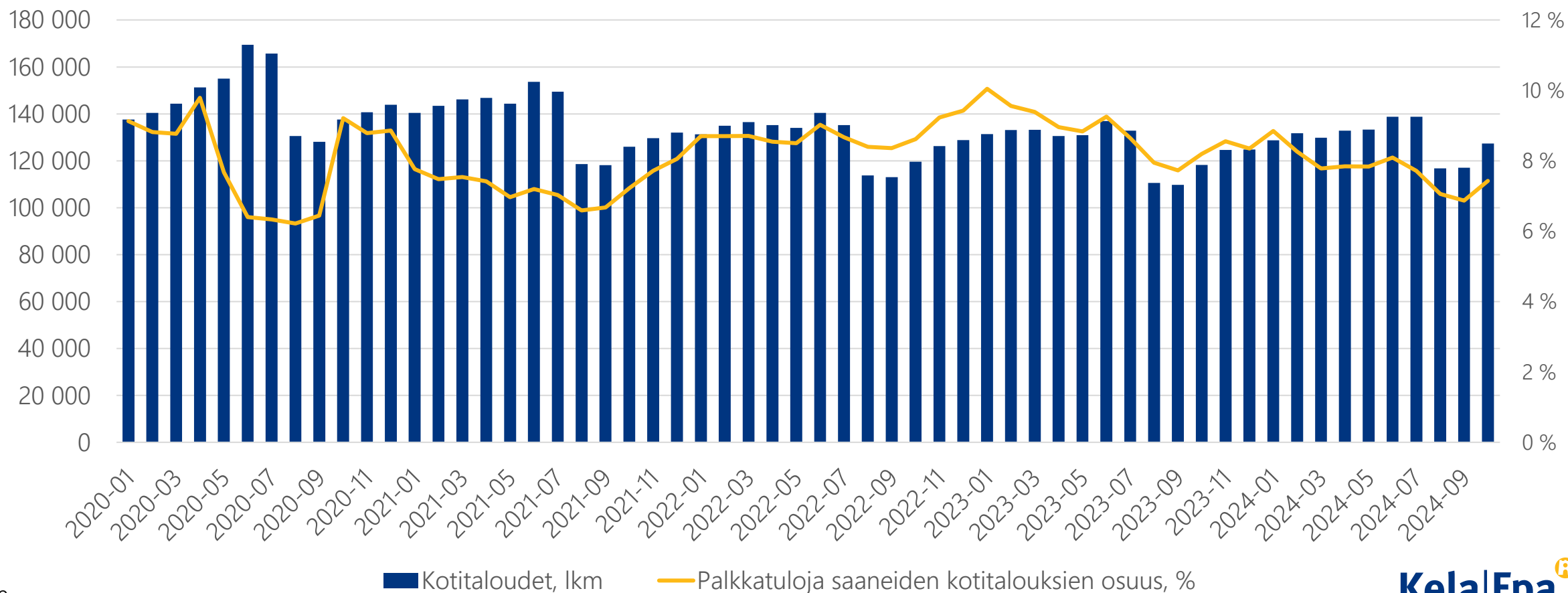
15–20 % yleistä asumistukea saavista ruokakunnista on työssäkäyviä

Yleinen asumistuki

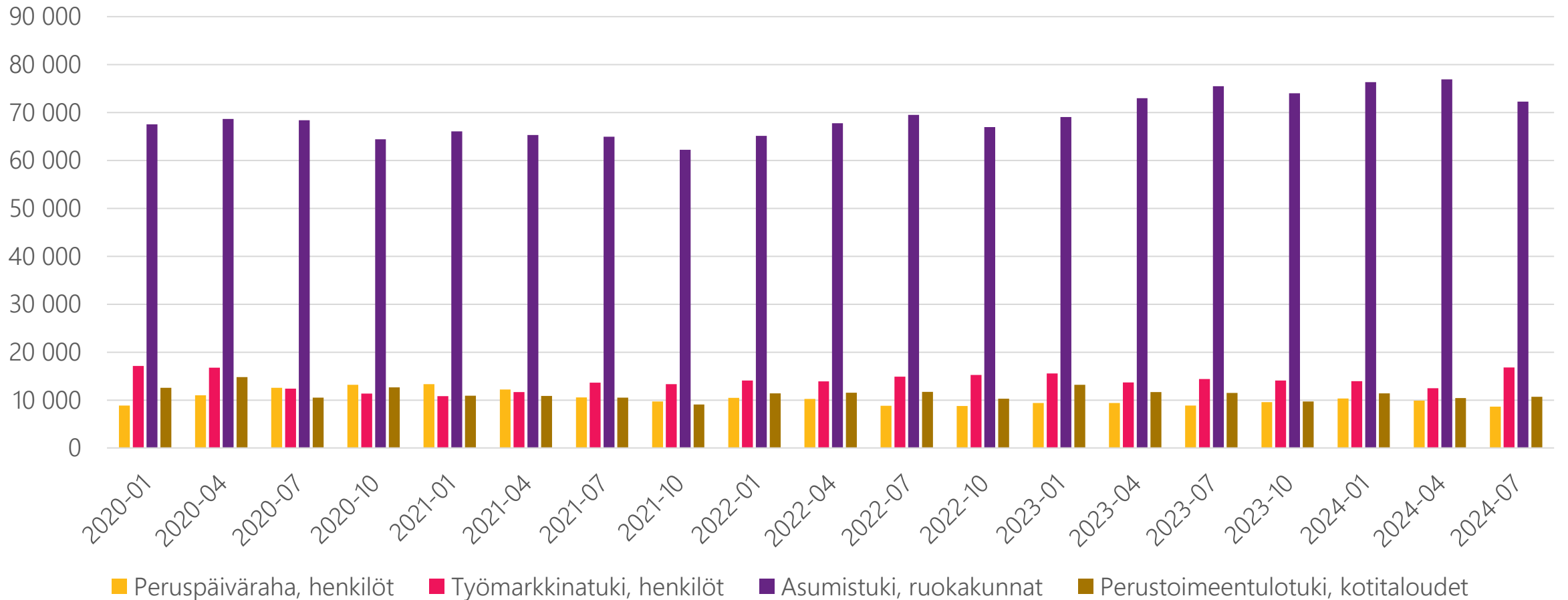

6–10 %:lla perustoimeentulotukea saaneista kotitalouksista palkkatuloja

Perustoimeentulotuki

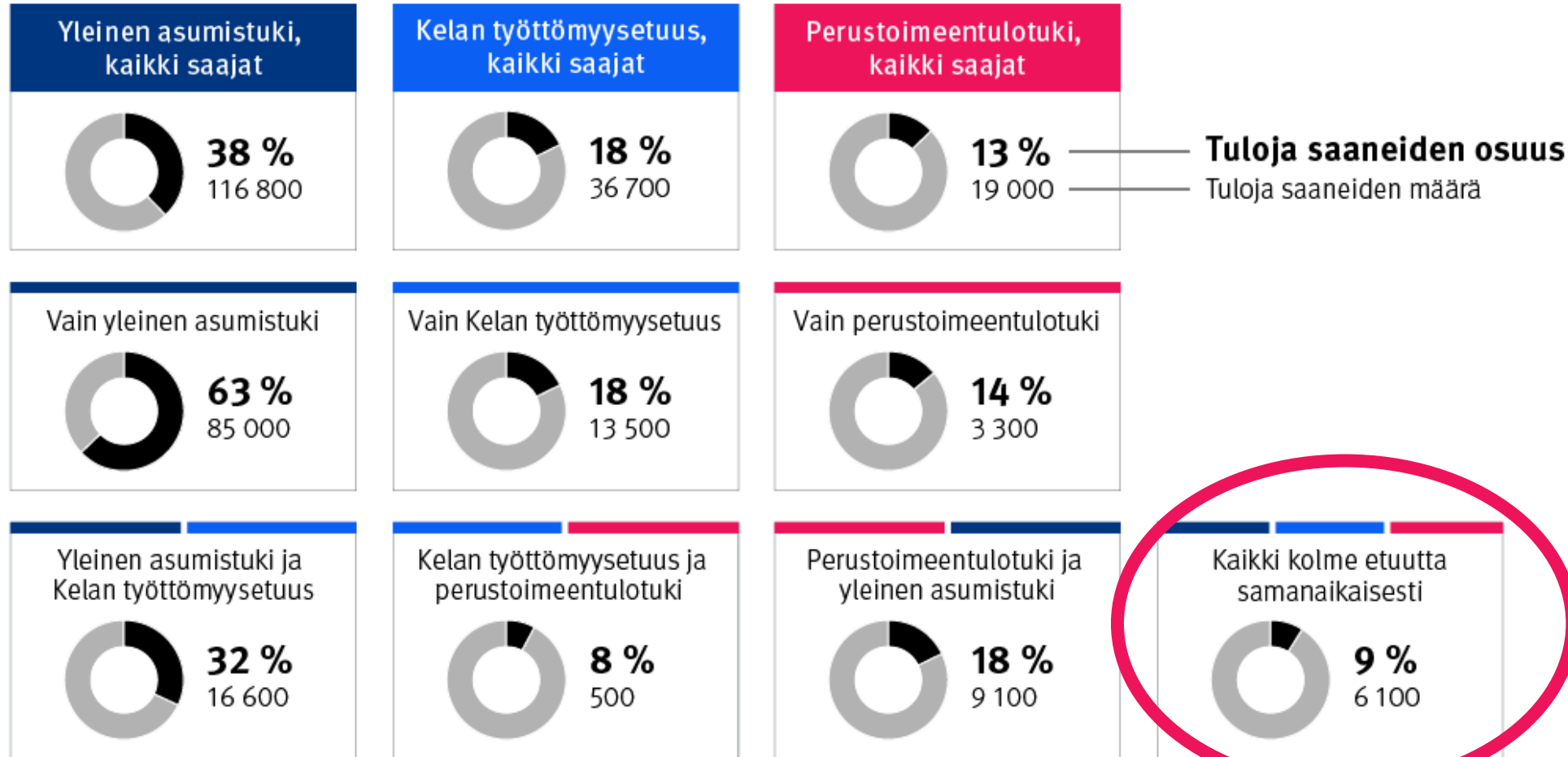

Asumistukea ja työtuloja yhdistäviä on määrällisesti eniten

Palkka- ja yrittäjätulojen yleisyys Kelan etuuksien saajilla

Osuus 18–64-vuotiaista etuuksien saajista helmikuussa 2020*

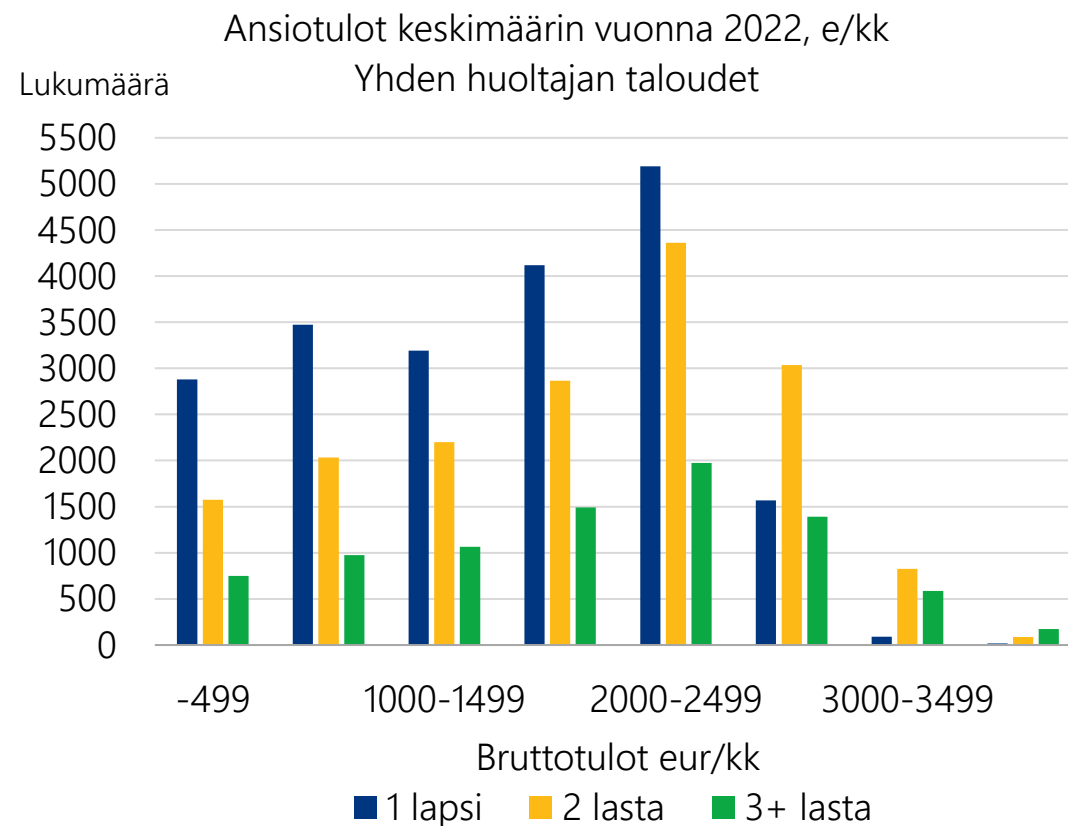
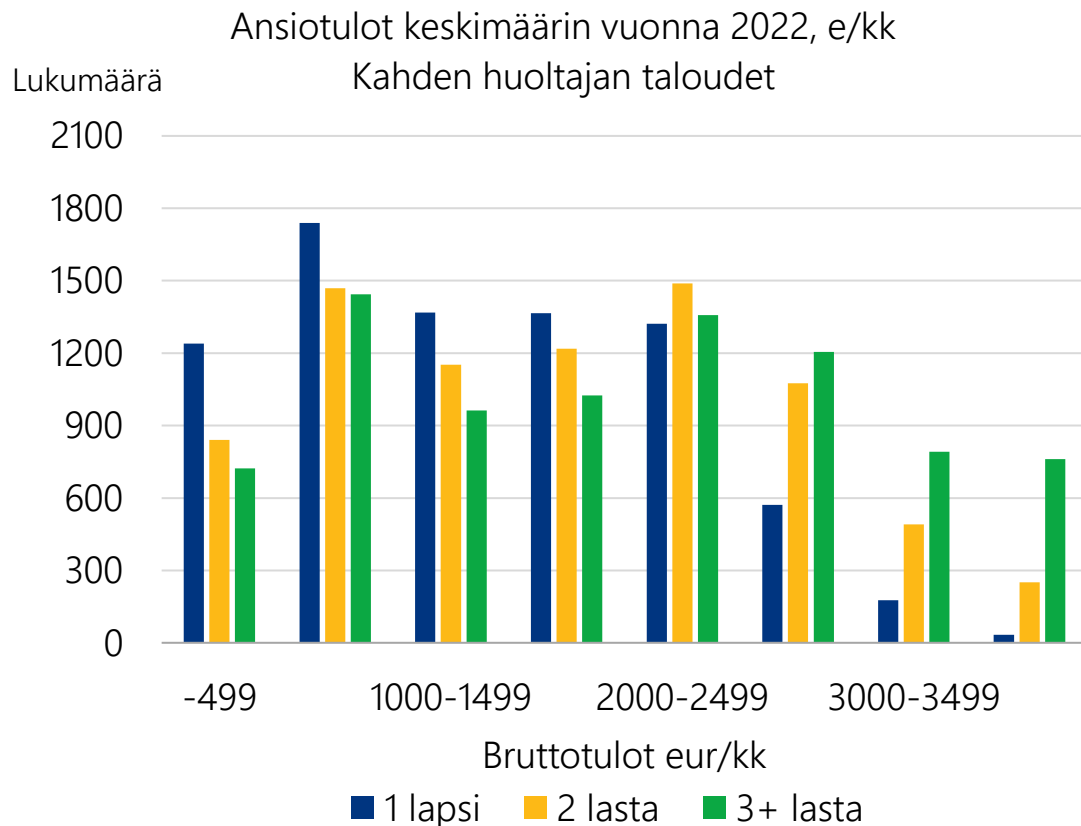
*Saanut jotain kolmesta etuudesta, mutta ei opintorahaa. Perustoimeentulotuen ja yleisen asumistuen saajiksi huomioitu hakijat ja heidän puolisonsa. Henkilö on laskettu palkka- ja yrittäjätulojen saajaksi, jos hänen tuloiensa on huomioitu palkka- tai yrittäjätuloja yleisessä asumistuessa tai perustoimeentulotuessa tai hän on saanut työtulojen perusteella soviteltua työttömyysetuutta.

Työtulojen määrä & katsaus lapsiperheisiin

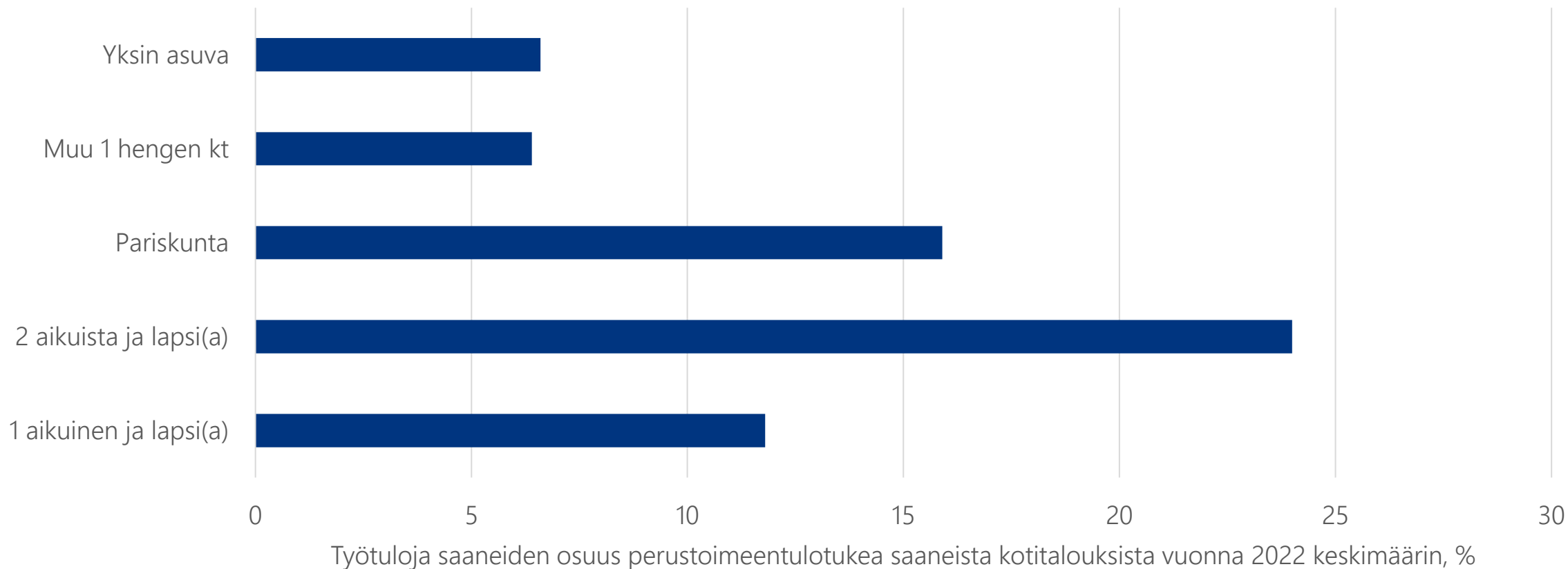
Yksinasuvan työttömän tai osa-aikatyötä tekevän tulotaso ja etuudet

	Kokonaan työttömän käytävissä olevat tulot	Ansiotaso, jolla osa-aikaista työtä tekevä työtön saavuttaa 1 570 €/kk käytävissä olevat tulot	Kuukausiansiot, jolla työtön on vielä oikeutettu soviteltuun työttömyysturvaan	Kuukausiansiot, jolla työtön on vielä oikeutettu yleiseen asumistukeen
Ennen 4/2024 leikkauksia	1 216 €	500 €	1 950 €	2 500 €
4/2024 leikkausten jälkeen	1 073 €	1 650 €	1 600 €	1 800 €

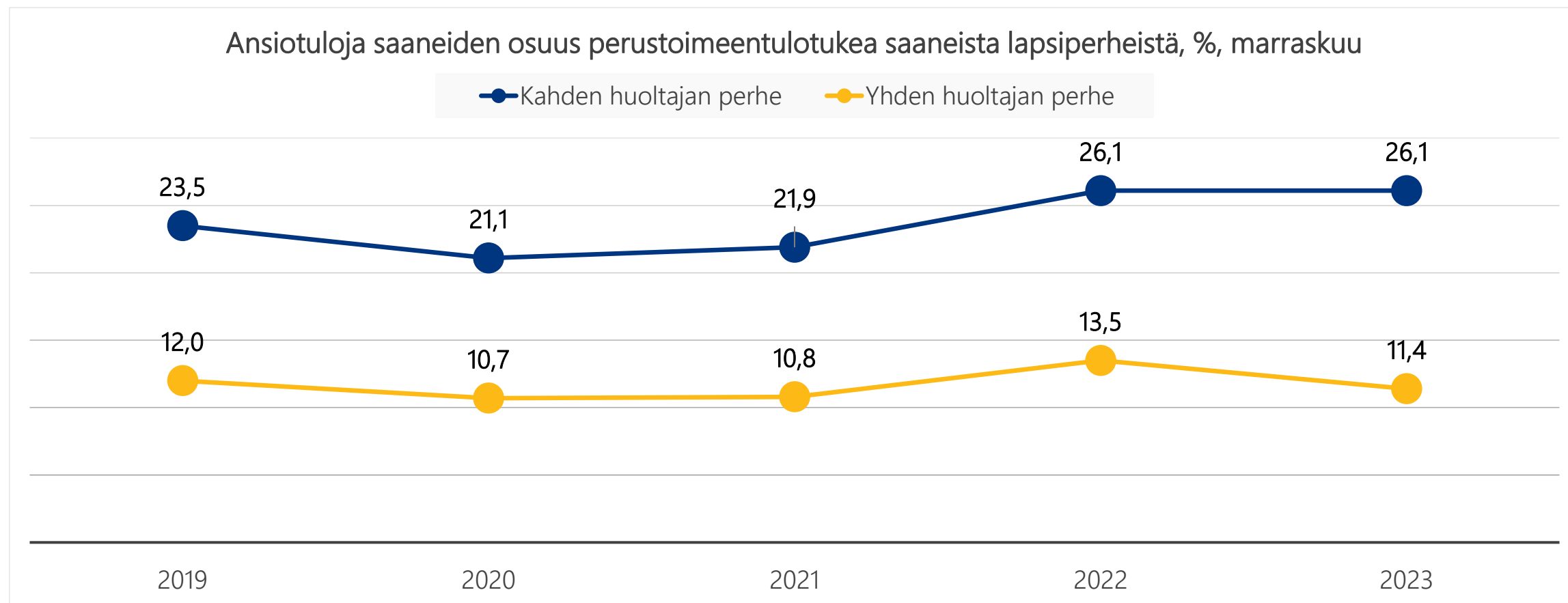
Yleistä asumistukea saaneiden työssäkäyvien lapsiperheiden keskimääräiset ansiotulot

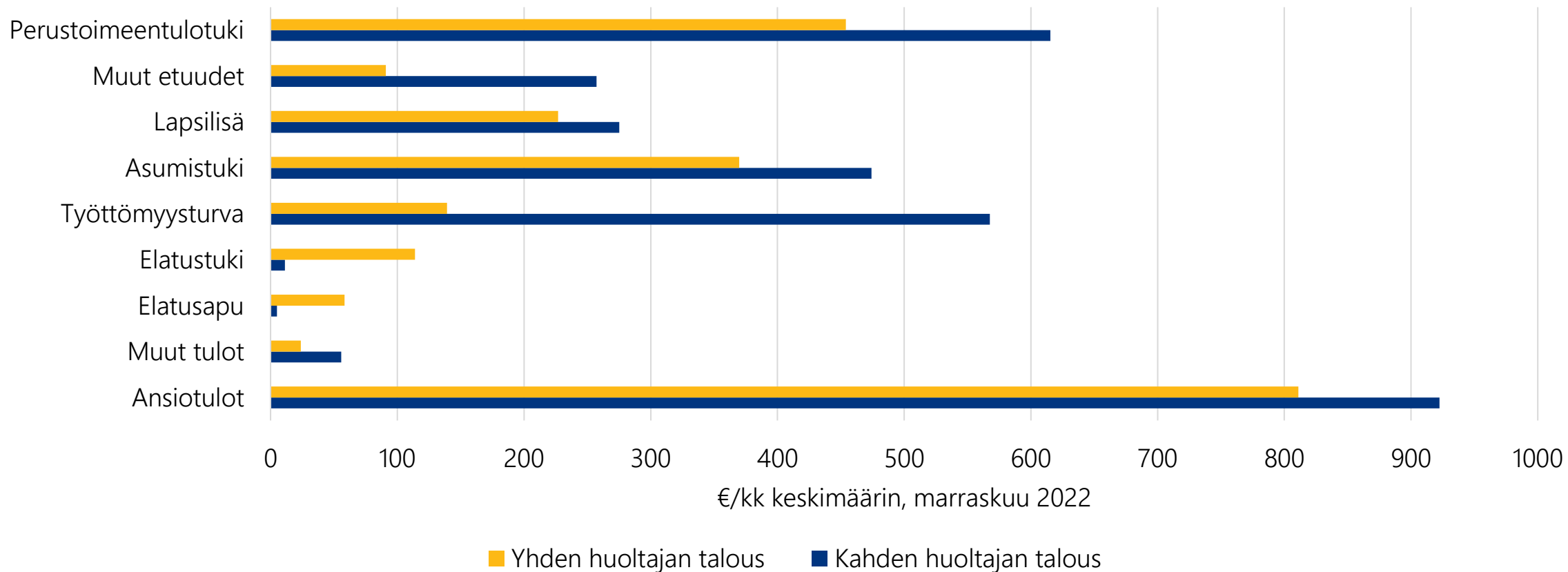
Perustoimeentulotuen ja työtulojen yhdistäminen yleisintä lapsiperheissä ja pariskunnilla

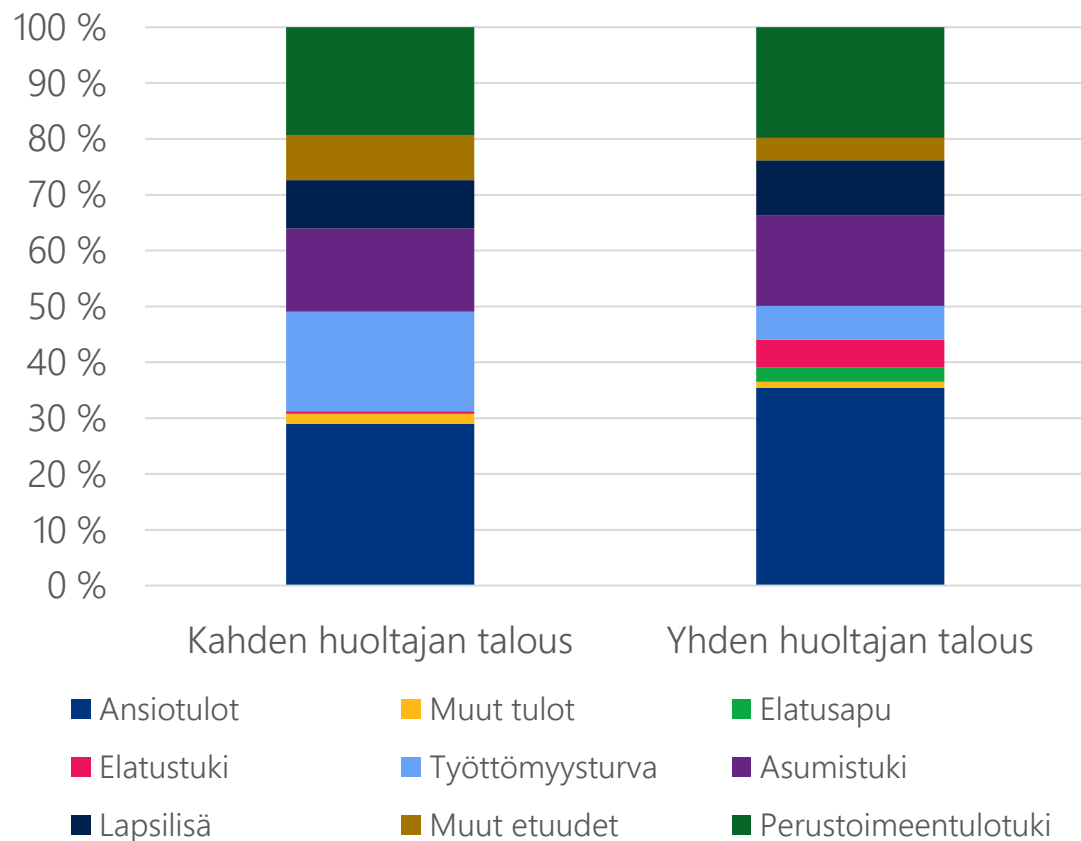
Perustoimeentulotukea ja ansiotuloja saaneiden perheiden osuuden kehitys

Perustoimeentulotukea saaneiden työssäkäyvien lapsiperheiden tulorakenne euroina

Perustoimeentulotukea saaneiden työssäkäyvien lapsiperheiden tulorakenne osuuksina

- Kahden huoltajan talouksissa (3 200 €)
 - ansiotulot 29 %
 - työttömyysturva 18 %
 - asumistuki 15 %
 - perustoimeentulotuki 19 %
- Yhden huoltajan talouksissa (2 300 €)
 - ansiotulot 35 %
 - työttömyysturva 6 %
 - asumistuki 16 %
 - perustoimeentulotuki 20 %

Yhteenveto 1/2

- Peruspäivärahan, työmarkkinatuen, asumistuen ja perustoimeentulotuen ja työtulojen yhdistämisen yleisyys vaihtelee etuuksittain
 - Suhteellisesti yleisintä peruspäivärahan saajien joukossa (25–30 %)
 - Määrällisesti eniten asumistukea ja työtuloja yhdistäviä (n. 70 000 ruokakuntaa)
 - Reilu 6 000 henkilöä kuukausittain saa ansiotuloja, työttömyysturvaa, asumistukea ja perustoimeentulotukea
- Yksinasuva työtön on oikeutettu työttömyysturvaan 1 600 € ja asumistukeen 1 800 € työtuloilla
- Ansiotuloja ja asumistukea saavia kahden huoltajan talouksilla yleisimmin tuloja 500–999 €/kk, yhden huoltajan talouksilla 2 000–2 500 €/kk

Yhteenveto 2/2

- Perustoimeentulotuen ja työtulojen yhtä aikainen saaminen yleisintä lapsiperheissä
- Keskimäärin 29 % perustoimeentulotukea saavien kahden huoltajan lapsiperheiden tuloista on työtuloja ja 19 % perustoimeentulotukea
 - Keskimääräiset tulot yhteensä n. 3 200 €
- Yhden huoltajan lapsiperheillä tuloista 35 % on työtuloja ja 20 % perustoimeentulotukea
 - Keskimääräiset tulot yhteensä n. 2 300 €

Lähteet

- [Jakonen, M., Säilävaara, J., & Ikonen, H.-M. \(2023\). "Eipä tässä käteen jää juuri yhtään mitään, kun toisesta päästä leikataan heti" : työssäkäyvien köyhien kokemuksia prekaarista työstä ja sosiaaliturvasta 2000-luvun Suomessa. Työväentutkimus, 37, 7-28.](#)
- [Kelasto. \(2024\). Työttömyysturvan ja yleisen asumistuen tilastot.](#)
- [Korpela, T. \(2020\). Etuuksien ja palkka- ja yrittäjätulojen yhdistämisen monimutkaisuus on haaste nykyisessä sosiaaliturvassa. Kelan tutkimusblogi 16.12.2020.](#)
- [Korpela, T. \(2023\). Yhä useammalla perustoimeentulotukea saavalla kotitaloudella on ansiotuloja. Kelan tutkimusblogi 15.5.2023.](#)
- [Miettinen, A. \(2024\). Lapsiperheet ja Kelan maksamat sosiaaliturvaetuudet. Teoksessa: Jauhiainen, S., Miettinen, A., Mäkinen, L., Ristikari, T., Räsänen, T., Sihvonen, E., & Virmasalo, I. Lapsiperheiden pienituloisuus, sosiaaliturva ja asumisjärjestelyt : LAPSASET-hankkeen loppuraportti. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:35.](#)
- [Pyy-Martikainen, M. & Simanainen, M. \(2024\). Sosiaaliturvaleikkausten vaikutukset työnteon kannustimiin: tarkastelussa Kelan työttömyysetuuksia saavat. Kelan tutkimusblogi 25.4.2024.](#)